

THE PURPOSE OF STUDENT ASSOCIATIONS. A COMPARATIVE ANALYSIS OF LEGAL SYSTEMS

Andreea Constanța Mihaela Nedelcu
PhD Student, University of Craiova

Abstract: In this article, I will undertake a comparative analysis of the purpose, as the constitutive elements of the legal person, with a particular focus on student associations, examined through the perspective of Romanian, French, Italian and English law. This comparative analysis aims to emphasize not only the differences in legal regulations but also the relevant jurisprudential and doctrinal perspectives within each legal system. In this process I will use well-known research methods, for instance the comparative method, the doctrinal and analytical approach and interpretative techniques that allow correlation and contextual interpretation of data drawn from each jurisdiction. Moreover, I will analyse how the legal and doctrinal framework are reflected in the statutes governing student associations in the respective legal system and how these frameworks shape the associations' statutory goals. This purpose represents a key in understanding the role of student associations as lawful, moral, nonprofit and in accordance with the public interest organizations. We will observe how different regulations actually make an impact on students' constitutive acts and how they differ from one country to another. Finally, this article aims to illustrate certain doctrinal or legislative aspects that may benefit from refinement, based on the results of the in-depth analysis.

Keywords: purpose, comparative study, student associations, doctrinal perspective, nonprofit, public interest

CADRUL LEGAL

Codul civil în cadrul titlului IV „Persoana juridică” Capitolul I intitulat „Dispoziții generale” art. 187 relevă elementele constitutive ale persoanei juridice, iar în cadrul Capitolului III intitulat „Capacitatea civilă a persoanei juridice”, Secțiunea 1 „Capacitatea de folosință a persoanei juridice” articolul 206 abordează conținutul capacității de folosință, iar în cadrul Titlului II intitulat „Conflictul de legi”, Secțiunea a 2-a persoana juridică este important art. 2582 care reglementează recunoașterea persoanelor juridice străine. Din perspectiva Ordonanței nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată prin Legea nr. 246/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 31 ianuarie 2000 în Capitolul I „Dispoziții generale” art. 1 alin. (1) relevă faptul că persoanele juridice care urmăresc un scop general în scopul unei colectivități pot înființa asociații și fundații. În dreptul francez, Legea de la 1 iulie 1901 este legea care reglementează domeniul privat, al dreptului. Aceasta stabilește regulile de formare și funcționare ale asociațiilor, distribuția puterilor, rolurile organelor, ¹constituie cadrul normativ de bază în materia asociațiilor din dreptul francez. Art. 1 al prezentei legi statuează că asociația reprezintă o convenție prin intermediul căreia două ori mai multe persoane își pun în comun, în mod permanent, cunoștințele sau activitatea, în scopul de a urmări un obiectiv care nu este cel de a împărți beneficii.² De asemenea, art. 11 al acestei prevederi legale statuează că asociațiile pot să efectueze doar actele care nu sunt interzise prin statutul acestora, dar nu pot să dețină bunuri decât

¹ Code civil, *Collection Dalloz*, Paris, Librairie Dalloz, 11 rue Soufflot

² <https://www.legalplace.fr/guides/association-loi-1901/>, accesat în data de 10.06.2025

acelea care sunt necesare realizării scopului de pe care și-l propun.³ Aceasta reprezintă o lege conexă, care nu este reglementată de Codul civil, este prevăzută ca o lege specială în cadrul acestuia. Aceasta fiind una dintre deosebirile față de dreptul românesc care reglementează expres noțiunea de scop în Codul civil, dar și în legislația conexă. În ceea ce privește, legislația italiană, Codul civil italian în cadrul art. 16 prevede că actul constitutiv și statutul trebuie să conțină ca elemente constitutive: denumirea entității, denumirea scopului, a patrimoniului și a sediului, precum și normele ce fac referire la organizare și administrare. De asemenea, în legislația conexă cum este Decretul legislativ nr. 117/2017 – Codul Sectorului terțiar, în cadrul articolului 5 care reglementează activitățile de interes general ce prevede că entitățile ce fac parte din sectorul terțiar, altele decât întreprinderile sociale inclusiv cooperativele sociale, desfășoară în mod exclusiv sau principal una ori mai multe activități de interes general în vederea atingerii unor scopuri civice și de utilitate socială. În acest sens, articolul 21 din aceeași normă evidențiază faptul că actul constitutiv trebuie să indice denumirea entității, absența scopului lucrativ și finalitățile civice și de utilitate socială urmărite.⁴ Așadar, în această situație putem observa o asemănare mai mare cu cadrul legal românesc, spre deosebire de cel francez. Nu în ultimul rând, din perspectiva dreptului englez, acesta reglementează noțiunile ce fac referire la scop în cadrul legii speciale denumită *Charities Act 2011* care reglementează în cadrul Capitolului I, Secțiunea a 2 a că sensul scopului caritabil este destinat beneficiului public, mai mult în cadrul Secțiunii a 3 a ce normează Descrierea scopurilor caritabile statuează că un scop de încadrează în această subsecțiune dacă aceasta aparține uneia dintre următoarele categorii de scopuri cum sunt cele ce previn sau atenuează sărăcia, cele care promovează educația, cele care promovează religia, cele care promovează drepturile omului, etc.⁵ În privința dreptului englez, acesta este fundamentat foarte mult pe precedentul judiciar, adică este bazat mai mult pe deciziile instanțelor de judecată decât pe prevederi legale.⁶ Prin urmare, putem observa dreptul românesc și cel italian se aseamănă din perspectiva faptului că scopul este prevăzut atât în Codul civil, cât și în reglementări conexe, iar dreptul englez și francez se aseamănă din perspectiva faptului că scopul este prevăzut doar în reglementări conexe.

ASPECTE DOCTRINARE

În privința dreptului românesc, perspectivele doctrinare asupra noțiunii de scop ca element constitutiv al persoanei juridice sunt complexe. Trăsăturile scopului din punct de vedere doctrinar sunt liceitatea, moralitatea, caracterul determinat⁷, acordul cu interesul general, dar și caracterul mediat(nepatrimonial), în cazul asociațiilor și fundațiilor⁸ și imediat (înființarea efectivă a persoanei juridice).⁹ De asemenea, în materia capacității de folosință a persoanei juridice fără scop patrimonial se impune o precizare cu privire la faptul că aceasta este diferită față de capacitatea de folosință a persoanei fizice, în cazul capacității de folosință a persoanei juridice, această poate să difere raportat la idealul urmărit.¹⁰ Prevederea scopului în acte normative precum Ordonanța nr.

³ https://www.ville-bressuire.fr/images/Animations-Loisirs/Vie%20associative/Texte_de_loi_1901-association.pdf, accesat în 10.06.2025

⁴ <https://www.lavoro.gov.it/documenti-e-norme/normative/Documents/2017/Decreto-legislativo-03072017-n-117-Codice-del-Terzo-settore.pdf>, accesat în data de 10.06.2025

⁵ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2011/25/section/3>, accesat în data de 11.06.2025

⁶ <https://legal.thomsonreuters.com/en/insights/articles/what-is-common-law>, accesat în data de 11.06.2025

⁷ C. Ungureanu, I. Toader, *Drept Civil, Partea generală, Persoanele, Ediția a 5-a*, Editura Hamangiu, 2022, p. 87

⁸ C. Ungureanu, *Drept Civil. Partea generală. Persoanele*, Editura Hamangiu, 2013, p. 382

⁹ M. Dima, *Comentariile Codului civil Persoana juridică(art.187-251)*, Editura Hamangiu, 2013, p. 9

¹⁰ C. Clipa, F. Popa, *Considerații cu privire la capacitatea subiectelor de drept administrativ, din perspectiva dreptului substanțial și a dreptului procesual*, RRDP, nr. 1/2024, p. 9

26/2000, dar și în Codul civil este elementul care desemnează caracterul determinat al acestuia.¹¹ Caracterul licit înseamnă că scopul trebuie să fie în acord cu interesul general și să corespundă ordinii publice și a bunelor moravuri. Alte două trăsături sunt reprezentate de caracterul nepatrimonial, dezinteresat din punct de vedere financiar al acestuia, dar și caracterul imediat care este determinat de încheierea actului constitutiv.¹² În materia caracterului nepatrimonial se impune o precizare referitor la faptul că legea permite desfășurarea anumitor activități economice atât timp cât acestea se realizează în scopul interesului general nepatrimonial.¹³ Prin urmare, acestea sunt pe scurt, abordările doctrinare în privința scopului în dreptul românesc.

În dreptul francez, asociația deține o capacitate juridică limitată. Mai mult, în privința capacității și a obiectului, scopul propus de asociație reprezintă astfel o limitare necesară capacității grupărilor care beneficiază de personalitate juridică.¹⁴ Un alt caracter care se poate extrage din doctrina franceză face referire la caracterul non-profit ce este prezentat și în legea specială din 1901.¹⁵ Prin această modalitate, doctrina relevă specializarea legală și statutară. În acest sens, persoana juridică este limitată de principiul specialității și condiționată de scop.¹⁶ O altă trăsătură doctrinară susține că personalitatea civilă aparține oricărui grup care deține capacitate de exprimare colectivă, în scopul protecției intereselor licite.¹⁷ Ca atare, prin intermediul unei analize comparative se poate observa că există anumite similitudini, între perspectiva doctrinară românească și cea franceză, ambele evidențiind caracterul nepatrimonial, licit și asemănarea în privința principiului specialității capacității de folosință care în ambele perspective menționează că scopul este cel care limitează obiectul de activitate, asociația trebuind să își desfășoare activitatea în limitele scopului instituit prin statut. Însă, există și deosebiri. Doctrina românească are un spectru mai larg în materia caracterelor, acesta cuprinzând caracterul moral, în acord cu interesul general, determinat și imediat, acestea nefiind prevăzute de literatura juridică franceză.

Din perspectiva doctrinei italiene, elementele constitutive ale persoanei juridice în cazul asociațiilor sunt pluralitatea de persoane fiind necesar ca entitatea să fie formată din cel puțin două persoane, un scop comun care trebuie să fie determinabil și licit și un patrimoniu suficient.¹⁸ Scopul este reprezentat prin obiectivele pe care persoana juridică le urmărește, aceste obiective neputând fi atinse de către indivizii luați individual. De asemenea, scopul trebuie să fie unul nelucrativ în cazul asociațiilor.¹⁹ O altă perspectivă doctrinară abordează scopul ca fiind unul strict ideal și nepatrimonial nu este una completă. Acest lucru se datorează faptul că inclusiv motivele de ordin psiho-social pot să difere, astfel chiar și în cazul unei companii care menține un echilibru constant între venituri și cheltuieli poate să fie compatibilă cu un interes neeconomic al asociaților. Modalitatea prin asociațiile pot să instrumenteze o activitate economică este aceea în prin care nu se urmărește obținerea de profit care să fie împărțită între asociați. În cazul contractului de societate, cauza constă atât în posibilitatea de desfășurare a unor activități economice, dar și în scopul de împărți beneficiile. În acest sens, în materia asociațiilor ar fi incorect să considerăm că scopul este unul în totalitate non-lucrativ, aceasta fiind o perspectivă incompletă care nu observă imaginea de

¹¹ V. Terzea, *Codul Civil adnotat cu doctrină și jurisprudență. Volumul I – art. 1-952*, Editura Universul Juridic, 2021, p. 46

¹² M. Dima, *Comentariile Codului civil Persoana juridică (art. 187-251)*, Editura Hamangiu, 2013, p. 9

¹³ C. Macsim, *Legal person subject to Civil Law, Logos Universality Mentality Education Novelty: Law*, 9(1), p. 16

¹⁴ F. Terré ; D. Fenouillet, *Droit civil. Les personnes*, Dalloz, 8^e édition, 2012, p. 260

¹⁵ C. Renault-Brahinsky, *L'essentiel du droit des personnes*, Gualino, 18^e édition, 2024-2025, p. 29

¹⁶ P. Malaurie, L. Ayénes, *Droit des personnes la protection des mineurs et des majeurs*, 13^e édition ; LGDJ, 2024, pp.271-272

¹⁷ <https://droit.cairn.info/fiches-de-droit-des-personnes-3e-edition--9782340040175-page-34?lang=fr>, accesat în data de 11.06.2025

¹⁸ <https://www.lagiuristaonline.it/wp-content/uploads/2021/03/Le-persone-giuridiche-e-gli-enti-di-fatto-lezione-7.pdf>, accesat în data 12.06.2025

¹⁹ <https://edizioni.simone.it/2022/06/22/la-persona-giuridica-in-diritto-privato/>, accesat în data de 12.06.2025

ansamblu și nu acceptă posibilitatea de a desfășura activități economice subsidiare care contribuie la realizarea scopului stabilit în statut.²⁰ Această abordare cu privire la dreptul nepatrimonial este exprimată și de către doctrinari români, ceea ce consolidează și mai mult opiniile expuse. O altă abordare doctrinară este aceea potrivit căreia scopul este unul intern, anume acesta este determinat de către membri pentru un beneficiu altruist al acestora.²¹ Un alt punct de vedere asupra scopului este acela potrivit căruia este discutabil dacă acesta este unul social sau poate să urmărească și interesele personale ale membrilor. Răspunsul este unul de mijloc, anume în situația reprezentării intereselor studenților și prin participarea la activități cultural-civice se contribuie și la dezvoltarea lor individuală, dar și la realizarea scopului asociației prevăzut în statut.²² În consecință, spre deosebire de reglementarea românească, aceasta este mai restrictivă în materia trăsăturilor scopului, definind doar caracterul determinat și licit în acord cu interesul general și nepatrimonial. Cu privire la ultimele trăsături, doctrina prevede și alte puncte de vedere, respectiv caracterul nu este unul în totalitate non-lucrative, putând să existe situații în care interesele economice sunt subsidiare, de exemplu desfășurarea unor spectacole caritabile care presupun strângerea de donații. Atât timp cât aceste nu presupun împărțirea profitului între membri, aceste activități economice accesorii sunt permise. În ceea ce privește desfășurarea activităților în interesul general, doctrinarii au apreciat faptul că acest ideal nu este în totalitate altruist, existând de multe ori situații în care prin urmărirea interesului general este satisfăcut și un interes personal.

Din perspectiva dreptului englez, scopul nu este prevăzut ca un element constitutiv al persoanei juridice, cum prevăd sistemele de drept prezentate anterior. Acesta este prevăzut în legi speciale, cum este *Charities Act 2011* care reglementează clar în cadrul părții I a articolului I scopul caritabil. În primul rând, trebuie definită noțiunea de caritate de vine din limba latină în care termenul „*caritas*” înseamnă grijă față de cei aflați în nevoie. Din perspectivă juridică, termenul capătă altă conotație, incorporând alte obiective pentru satisfacerea interesului general.²³ Ceea ce a contribuit la conturarea noțiunii de „scop caritabil” sunt deciziile instanțelor de *common law*. Această definiție are o importanță deosebită fiindcă organizațiile caritabile trebuie să aibă un statut și să își desfășoare activitatea în scop caritabil.²⁴ Baza pentru clasificarea scopurilor caritabile ale unei asociații rezidă într-o hotărâre de referință din anul 1891 care statua faptul că acele scopuri ale carității sunt: ajutorul oferit celor aflați în nevoie, promovarea educației, dezvoltarea religiei și alte activități care aduc beneficii societății.²⁵ În privința asociațiilor caritabile, rolul instanțelor de judecată este protecția și utilizarea în mod corect a activelor caritabile, asigurându-se că acestea sunt utilizate în siguranță și sunt utilizate în scopul efectiv pentru care au fost oferite.²⁶ În cadrul unei alte analize doctrinare, se stabilește faptul că beneficiul public are mai multe trăsături, printre care caracterul conceptual al trăsăturilor prevăzute de hotărârea *Pesmel* care ulterior sunt perfectate în scopurile statutare. Un alt caracter este cel demonstrabil, care se realizează prin intermediul unor exerciții care detaliază în mod efectiv beneficiile la nivel de concept abstract care se pot realiza și în practică. Mai trebuie precizat și beneficiul public de tip transversal care presupune că obiectivele trebuie să fie îndreptate către un sector mai larg decât către un grup privat. Rezultă că în situația în care beneficiile private, cum este cel de a obține profit, trebuie să fie subordonate scopului

²⁰ E. Gabrielli, *Commentario del Codice civile*, Utet Giuridica, 2014, pp. 61-67

²¹ <https://www.brocardi.it/codice-civile/libro-primo/titolo-ii/capo-ii/art16.html>, accesat în data de 12.06.2025

²² F. Lofredo, *Le persone giuridiche, e le organizzazioni senza personalità giuridica*, Quinta edizione, Giuffrè

²³ <https://www.icnl.org/resources/research/ijnl/defining-charity-and-charitable-purposes-in-the-united-kingdom>, accesat în data de 14.06.2025

²⁴ <https://www.charitylawgroup.ca/charity-law-questions/what-is-a-charitable-purpose>, accesat în data de 14.06.2025

²⁵ Commissioners for Special Purposes of Income Tax v Pemsell, 1891

²⁶ https://www.cgi.org.uk/media/4yvftsl3/charity-law-and-gov_sample-extract.pdf, accesat în data de 14.06.2025

principal al respectivei organizații caritabile. Pentru o înțelegere aprofundată a conceptelor, se impune a se face o distincție între beneficiul public abstract și cel demonstrabil. În această situație se relevă cum un obiectiv poate să fie valabil din punct de vedere caritabil la nivel de scop abstract, dar să nu fie valid în forma sa concretă. Un exemplu pertinent în acest context este reprezentat de cazul *Re Shaw* care presupunea că judecătorul poate să aprecieze că o școală de hoți de buzunare poate să presupună un scop ce intră în categoria obiectivelor juridice caritabile, cum este promovarea educației, dar în realitate existența acesteia ar presupune că scopul caritabil urmărit nu este un valabil.²⁷ Așadar, din perspectiva literaturii juridice anglo-saxone se poate preciza că această diferă semnificativ față de prevederile doctrinare anterioare. Trăsăturile comune cu dreptul românesc sunt caracterul caritabil, anume cel moral și cel de a fi realizat în interesul general. Se impune o precizare cu privire la substanța morală a dreptului, care impune manifestarea altruismului și a dragostei pentru aproape prin intermediul prevederilor legale. Această noțiune își are sorginte în pruncă lui Dumnezeu pentru iubirea de aproape și întrajutorare.²⁸ Din acest caracter moral derivă noțiunea de binefacere care presupune utilizarea resurselor în scopul ajutorului oferit oamenilor nevoiași. Termenul de caritate este definit și în doctrina juridică românească care este definită ca o atitudine plină de generozitate și milă față de cineva aflat în nevoie. Persoanele aflate în nevoie nu sunt numai oamenii care trăiesc în sărăcie sau suferă de afecțiuni medicale severe. Această categorie a oamenilor nevoiași este reprezentată și de membrii asociațiilor caritabile și studențești care au nevoie de ajutor în privința sarcinilor pe care le au de realizat cum sunt cele profesionale, sociale și educaționale. Ajutorul nu este necesar să fie unul exclusiv de natură pecuniară, poate să conștie în resursă umană, respectiv implicarea în activități de voluntariat. Cum este de exemplu suportul oferit în calitate de student pentru organizațiile studențești în desfășurare de manifestări științifice academice, dar și în desfășurarea proiectelor sociale caritabile.²⁹

STATUTELE ASOCIAȚIILOR STUDENȚEȘTI

Pentru a observa aplicabilitatea prevederilor doctrinare la nivelul asociațiilor studențești cel mai potrivit este să se realizeze o analiză la nivel statutelor în privința fiecărei asociații din România, Franța, Italia și Anglia. Statutele asociațiilor studențești din România prezintă un exemplu practic de aplicabilitatea a trăsăturilor doctrinare, respectiv caracterul licit, moral, nepatrimonial și în acord cu interesul general și imediat și determinat. Într-un statut al unei asociații studențești scopul prevăzut este reprezentat de apărarea valorilor moral-religioase și ale intereselor de ordin educațional, profesional, social și cultural și a intereselor materiale ale studenților.³⁰ Alte statute precizează că scopul este reprezentat de consolidarea elementului moral-spiritual din ființa omului și formarea conștiinței creștine în sensul doctrinei ortodoxe și lămurirea cuvântului lui Dumnezeu, cuprins în Sfânta Scriptură, propășirea culturii și a vieții individuale, ajutorarea săracilor și susținerea milei creștine, combaterea comportamentelor deviate, precum alcoolismul ori consumul de substanțe interzise.³¹ În cadrul altui statut se relevă scopul ca fiind acela de a organiza viața studențească, astfel încât să canalizeze surplusul energiei studențești, dar și de a organiza în fiecare an conferințe și de a cultiva sentimentul național.³² De asemenea, o altă

²⁷ Picton, J. (2014). (Book Review) *Public Benefit in Charity Law* by Jonathan Garton. *The Conveyancer and Property Lawyer*, 4, p. 366

²⁸ I. Popa, *Substanța morală a dreptului*, Universul Juridic, București, 2009, p. 28

²⁹ V. Capcela, *Tratat de etică morală și comportament civilizat*, Editura Pro Universitaria, 2024, București, pp. 276-277

³⁰ Statut Asociația „Sfinții Serghie și Vah” a studenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Craiova

³¹ T. Culcea, *Activitatea asociației creștin-ortodoxe „Patriarhul Miron” de la înființare și rolul ei misionar*, București, 1935, pp.11-12

³² V. Ispir, *Zece ani de activitate, 1926-1936*, Tipografia Ziarului Universul București 1930, p. 13

prevedere statutară susține că principalele obiective ale asociației sunt reprezentarea tuturor studenților din cadrul Universității, promovarea apărării demnității și a intereselor studenților, mobilizarea resurselor pentru desfășurarea pentru realizarea programelor proiectelor, promovarea și apărarea intereselor studenților și ajutorul oferit pentru integrarea profesională a acestora.³³ În privința statutelor asociațiilor studențești din Franța se pot observa trăsăturile evidențiate în doctrină respectiv caracterul nepatrimonial și cel licit. Un statut al unei asociații a studenților arheologi a Universității din Bourgogne prevede ca scop principal să ofere posibilitatea tuturor studenților oportunitatea de a descoperi patrimoniul arheologic și istoric ce aparține oricărei perioade, precum și inițierea arheologică prin toate formele. Această asociație își asumă de asemenea obligația să ofere servicii și beneficii membrilor săi și să organizeze activități cu caracter cultural și recreativ.³⁴ Un alt exemplu de prevedere statutară este cea care prevede în secțiunea ce face referire la scopurile asociației care sunt ce fac referire la promovarea activităților festive, culturale ori sportive în cadrul Școlii Normale Superioare din Lyon, să contribuie semnificativ la orice activitate de informare și formare a studenților din ENSL și să susțină promovarea și apărarea intereselor normale materiale și morale, atât individuale, dar și colective.³⁵ De asemenea, în cadrul Statutului Biroului Studenților de la ESIEA Paris menționează în cadrul articolului 2 scopul care reprezintă organizarea de manifestări și evenimente pentru membri acesteia, precum și toate activitățile care aparțin vieții studențești.³⁶ Astfel, putem observa de asemenea un principiu care este prevăzut și în cadrul literaturii juridice românești, respectiv principiul specialității capacității de folosință. Fiecare asociație poate să desfășoare doar activitățile care sunt prevăzute în cadrul statutului și acesta pot să fie diferite în funcție de obiectivul asociațiilor studențești. De exemplu, în cadrul statutelor asociațiilor studenților teologi se observă orientarea activității în scopul dezvoltării moral-creștine, iar în situația studenților arheologi se observă orientarea către activitățile specifice care fac referire la inițierea arheologică a studenților (săpături arheologice, prelevarea de probe). Prin urmare, scopurile asociațiilor sunt diferite în funcție de obiectivul propus în cadrul statutului.

Din perspectiva asociațiilor studențești din Italia, în cadrul statutului se pot observa prevederile definite în doctrină respectiv caracterul determinabil, licit și nepatrimonial. De exemplu, în cadrul statutului asociației studențești Svoltastudenti se prevede în cadrul secțiunii care face referire la scopurile și activitățile asociației că aceasta își desfășoară activitatea în următoarele domenii, respectiv reprezentarea studențească, protejarea drepturilor studenților, educarea și formarea și realizarea de activități culturale în scop de recreere.³⁷ Un alt statut al asociației studenților din Milano prevede că asociația este una apolitică și nu are un scop lucrativ. Aceasta urmărește obiective de natură culturală, științifică cu rol de popularizare, având ca scop principal constituirea unei rețele de studenți și foști studenți ai programului de master „*Environmental and Food Economics*” din cadrul Universității de Studii din Milano.³⁸ De asemenea, în cadrul unui alt statut al unei asociații studențești este prevăzut în cadrul articolului 2 care reglementează scopul că asociația este una apolitică și fără scop lucrativ, iar aceasta are obiective de ordin cultural, sportiv și recreativ prin intermediul dezvoltării depline a ființei umane. De asemenea, se prevede și implicarea efectivă a studenților la organizarea de ordin economic, social și cultural a comunității universitare prin intermediul unei politici de formare și

³³ <https://osut.ro/documente/Statut-OSUT-octombrie-2020.pdf>, accesat în data 15.06.2025

³⁴ file:///C:/Users/User/Downloads/statuts-2021_aaub_docx-2.pdf, accesat în data de 15.06.2025

³⁵ https://bde.ens-lyon.fr/wp-content/uploads/2014/11/statuts_bde_17sept12.pdf, accesat în data de 15.06.2025

³⁶ <https://bdeparis.esiea.fr/statuts/>, accesat în data de 16.06.2025

³⁷ https://svoltastudenti.it/wp-content/uploads/Statuto_Svoltastudenti.pdf, accesat în data de 16.05.2025

³⁸ <https://efe.cdli.unimi.it/sites/lk07/files/2019-11/StatutoAssociazione.pdf>, accesat în data de 16.05.2025

și educație care are ca scop încurajarea și implicarea acestora în viața universitară.³⁹ În consecință, se observă accentul în ceea ce privește scopul nepatrimonial, dar există și mențiuni în cadrul statutului ce fac referire implicarea de ordin economic a acestora, ceea ce evidențiază aspectele menționate în doctrina italiană cu privire la posibilitatea desfășurării de activități economice atât timp cât beneficiile nu sunt împărțite între membri.

În privința statutelor asociațiilor studențești din dreptul englez se observă accentul pe caracterul moral și nepatrimonial al acestora. În cadrul statutului pentru *Open College of the Arts* se precizează că obiectivele sunt reprezentate de avantajul și suportul educației membrilor, pentru a asigura că interesele lor sunt protejate și luate în considerare de către universitate.⁴⁰ Statutul asociației studențești de la *Glasgow Kelvin College* este acela de a îmbunătăți experiența de studiu a studenților, încurajarea acestora în implicarea în activități intelectuale și sociale, să promoveze interesele membrilor, să fie un canal de comunicare cu conducerea universității.⁴¹ De asemenea, statutul asociației studenților Universității din Manchester prevede ca principale obiective sunt promovarea educației în rândul studenților în interesul public prin reprezentarea, susținerea și consilierea acestora.⁴² În privința statutelor, se poate observa accentul pe menținerea unei colaborări eficiente la nivel student-cadru universitar, dar și suportul la nivelul educațional și recreațional în aceeași măsură, evidențiind punerea în valoare a interesului general al studenților.

ASPECTE JURISPRUDENȚIALE

În doctrina românească, există mai multe decizii care abordează subiectul scopului ca element constitutiv al persoanei juridice. Într-o speță cunoscută a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) s-a susținut faptul că a fost încălcat dreptul la liberă asociere prevăzut în articolul 11 Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Însă, Curtea a apreciat că în această situație dreptul la liberă asociere nu este încălcat fiindcă în scopurile statutare prevăzute erau reprezentate de crearea de barouri, care este reglementată strict de Legea nr. 51/1995 privind exercitarea profesiei de avocat și această activitate este realizată exclusiv de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR). Astfel, legea permite unei categorii strict determinate realizarea acestui scop specific, astfel persoanele juridice din altă categorie nu pot avea același obiect de activitate.⁴³ Într-o altă speță asemănătoare, respectiv aceea prin care o asociație desfășura „activități culturale specifice” care sunt premise doar unei anumite categorii determinate, prevăzute de Decretul-lege nr. 177/1948 privind trecerea în proprietatea statului a bunurilor bisericești aparținând cultelor religioase, publicat în Monitorul Oficial nr. 123 din 2 iunie 1948. Asociațiilor le este permis să desfășoare activități care au un caracter religios, însă nu acelea care aparțin unei categorii specifice, cum sunt activitățile culturale.⁴⁴ Este important de menționat, în materia hotărârilor instanțelor judecătorești Franța are mai multe decizii relevante în domeniul scopului asociațiilor. În cazul „*Generation Identitaire*” – Decretul de dizolvare din 3 martie 2021, scopul asociației era prezentat că fiind cel de apărare a identității locale și europene, însă realitatea era diferită, desfășurând acțiuni radicale și de incitare la ură. Activitățile asociației presupuneau incitarea la ură, discriminare și violență adresate împotriva migranților și a persoanelor care aparțin altei rase ori

³⁹ <https://www.unifortunato.eu/neicontent/uploads/2016/05/Statuto-I-am-Fortunato.pdf>, accesat în data de 16.05.2025

⁴⁰ <https://www.oqa.ac.uk/wp-content/uploads/2020/11/Student-Association-Constitution.pdf>, accesat în data de 16.06.2025

⁴¹ <https://www.glasgowkelvin.ac.uk/media/etygthd/students-association-constitution-review-date-june-2025.pdf>, accesat în data de 16.06.2025

⁴² [file:///C:/Users/User/Downloads/ws_-_](file:///C:/Users/User/Downloads/ws_-_Constitution%20(Memorandum%20and%20Articles%20of%20Association)%20of%20the%20Students%20Union.pdf)

[Constitution \(Memorandum and Articles of Association\) of the Students Union.pdf](Constitution%20(Memorandum%20and%20Articles%20of%20Association)%20of%20the%20Students%20Union.pdf), accesat în data de 16.06.2025

⁴³ M. Moceanu, *Constituie infracțiune exercitarea activităților de avocat de către persoane care nu fac parte din formele de organizare profesionale prevăzute de legea avocaturii?*, Legestart nr. 11/2015, p. 4

⁴⁴ C.S.J., Secția Civilă, decizia nr. 1485 din 3 mai 2000, în P.R., serie nr. 1/2001, p. 115-116

religii. De asemenea, aceasta se asocia cu grupuri de extremă dreaptă, ce erau implicate în acte de violență sau acte teroriste. Mai mult, aceasta practica simbolică militară presupunea purtarea de uniforme, sloganuri și ritualuri de inițiere. Membrii desfășurau acțiuni de tipul patrulare la frontiere. Luând în considerare toate aceste aspecte, Consiliul de Miniștri a luat decizia de a dizolva asociația pentru caracterul de milice privată (art. L.212 – 1 alin. (2) Codul securității interne) și acțiuni de incitare la ură și violență rasială.⁴⁵ Un alt caz care reprezintă o asociație cu scop ilicit este reprezentată de cazul asociației „Alma Mater” care avea un scop aparent umanitar, facilitând contactul dintre cuplurile sterile și femei care acceptau inseminarea artificială pentru a naște copii pe care să îi cedeze ulterior cuplurilor. În privința situației juridice, aceasta era în felul următor, copilul era declarat doar de către tată și ulterior era adoptat de către mamă. Din perspectiva Curții, obiectul asociației era cel de a permite convenții ce implicau cedarea funcțiilor reproductive și a copilului născut, acest aspect fiind interzis prin articolul 1128 din Codul civil. Aceste convenții încălcau ordinea publică deoarece încălcau principiul indisponibilității statutului persoanei, deturnau instituția adopției și promovau renunțarea la drepturile legale ale mamei. Prin urmare, instanța a concluzionat că activitatea acestei asociații este contrară bunelor moravuri.⁴⁶ Din perspectiva jurisprudenței italiene sunt de menționat mai mult decizii, respectiv o decizie a instanței care aprecia faptul că orice act de constituire a unei fundații pentru a fi valabil și eficient, trebuie să aibă, potrivit art. 16 C.civ.it. determinarea scopului, realizat de către fondator care nu se poate delega unui terț. Scopul trebuie să fie unul precis și neprecizat din punct de vedere generic. În privința cerinței scopului, pot fi considerate suficient de specifice chiar și formule ce fac referire la scopurile religioase, în momentul în care religia se identifică în mod clar. În speța de față, persoana juridică care urma să fie constituită era destinată unui cleric catolic în favoarea căruia fusese lăsat un legat ce avea ca obiect îngrijirea spirituală a sufletului testatorului, al soției și al părinților săi. Acest principiu al scopului fiind aplicabil și în situația în care fundația se constituie prin testament.⁴⁷ O altă speță face referire la faptul că înființarea unei asociații presupune încheierea unui contract plurilateral, în care prestațiile se îndreaptă către un scop colectiv, realizabil prin intermediul unei activități comune. Aderările ulterioare nu sunt un temei suficient pentru a considera că încheierea unui contract unilateral ar presupune existența unei asociații valabile din punct de vedere legal. În situația prezentată, speța făcea trimitere la un caz în care situația a fost constituită unilateral, prin intermediul unei hotărâri ce aparțin consiliului local. Această situație a condus la nerecunoașterea asociației din punct de vedere legal.⁴⁸ Alte spețe din jurisprudența italiană care fac referire la scop sunt cele în care asociația avea drept obiect promovarea valorilor de ordin spiritual, însă în realitate se desfășurau activități paramilitare, fiind aplicabil principiul *il fine effettivo prevale su quello dichiarato nello statuto* (scopul real prevalează asupra scopului declarat). Curtea dizolvând această asociație pentru existența unui scop disimulat și vag.⁴⁹ O altă speță a fost aceea prin care a fost refuzată dobândirea personalității juridice pe considerentele că scopul ce presupunea educația religioasă și reconversia spirituală, era unul vag, chiar posibil abuziv.⁵⁰ În privința aspectului economic, sunt relevante două decizii, una prin care a fost refuzată recunoașterea oficială a asociației pe motivul scopului imoral, respectiv

⁴⁵ Decretul din 3 martie 2021 privind dizolvarea unei asociații, JOFR nr. 0054 din 4 martie 2021, text nr. 19, disponibil <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043210363>, accesat în data de 16.06.2025

⁴⁶ Cass.civ. Ire, arret du 13 decembrie 1989, nr. 88-15.655, disponibilă la <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043210363>, accesat în data de 16.06.2025

⁴⁷ Cass. civ. n. 1806 del 27 febbraio 1997, *Massimario Giurisprudenza Italiana 1997*, disponibil la <https://www.brocardi.it/massimario/720.html>, accesat în data de 17.06.2025

⁴⁸ Cass. civ. n. 16600/2007, disponibil la <https://www.brocardi.it/massimario/713.html>, accesat în data de 16.06.2025

⁴⁹ 1. Cass. Civ., Sez. I, sentenza n.841/1982

⁵⁰ 2. Cass. Civ., Sez. I, sent. N. 6572/1995, *Associazione culturale e morale*

deturnarea de fonduri, finanțarea acestei asociații provenind din surse opace⁵¹, iar altă situație a fost aceea prin intermediul căreia asociația a fost utilizată pentru obținerea beneficiilor pecuniare în interes propriu, această asociație fiind dizolvată pe motivul abaterii grave de la scopul nepatrimonial declarat.⁵² În privința jurisprudenței anglo-saxone, în cazul Amnesty International Trust, Curtea a refuzat statutul de „charity” fiindcă scopul principal al acesteia era reprezentat de schimbarea cadrului legal a altor state, acesta reprezentând un interes politic direct. Principiul care a fundamentat această decizie este acela potrivit căruia un scop caritabil devine unul ilicit în cazul în care acesta urmărește influențarea opiniei publice.⁵³ De asemenea, o speță chiar în domeniul asociațiilor studențești care presupunea că fondurile care au fost lăsate unei asociații studențești de origine sud-africană în scopul promovării reconcilierii rasiale au fost considerate cu mare implicare politică și nesigure.⁵⁴ O altă speță în materia asociațiilor studențești face referire la un litigiu între membrii unei asociații studențești cu fac referire la activitatea de finanțare a unor proteste politice, iar Tribunalul a apreciat că asociația studențească trebuie să își desfășoare scopul potrivit scopului educațional care este declarat, nu să realizeze scopuri partizane sau cele care exced scopului activității sale.⁵⁵

CONCLUZII

În consecință, scopul constituie un element indispensabil organizațiilor studențești. Aceasta reprezintă pilonul care guvernează toate activitatea asociațiilor, fie că aceasta este de ordin social, cultural, recreativ, religios sau educațional. La nivelul analizei comparative în ceea ce privește sistemele de drept se poate observa cum acestea diferă în funcție de perspectivele doctrinare proprii. În vreme ce în doctrina românească se prevede faptul că trăsăturile scopului ca element constitutiv sunt liceitatea, moralitatea, acordul cu interesul general, caracterul determinat, nepatrimonial (mediat) și imediat reprezentat de înființarea asociației, doctrina franceză pune accent pe caracterul licit și nepatrimonial. Doctrina italiană face referire la caracterul determinat licit și nepatrimonial, menționând în privința caracterul nepatrimonial, că acesta permite desfășurarea de activități patrimoniale accesorii dacă sunt în scopul îndeplinirii interesului general, dreptul românesc susținând aceeași perspectivă. Nu în ultimul rând, dreptul englez susține caracterul moral și în interesul general al asociațiilor. Mai mult, prin analiza statutelor asociațiilor din toate cele patru sisteme de drept, dar și prin analiza jurisprudențială se accentuează relevanța scopului ca pilon principal al persoanei juridice și al asociațiilor studențești.

⁵¹ 3. Consiglio di Statuto, sez. VI, n. 1737/2013

⁵² 4. Cass. Civ. sez. I, sent. N. 24604/2011 „Associazione di promozione sociale”

⁵³ McGovern v. Attorney-General, [1982] Ch 321 (Ch D), per Slade J.

⁵⁴ Re Strakosch [1949] Ch 529 (C.A.), per Lord Greene M.R.

⁵⁵ Baldry v. Feintuck [1972] 1 WLR 552; [1972] 2 All ER 81 (Ch D), per Brightman. J

BIBLIOGRAPHY:

1. Code civil, Collection Dalloz, Paris, Librririe Dalloz, 11 rue Soufflot
2. C. Ungureanu, I. Toader, Drept Civil, Partea generală, Persoanele, Ediția a 5-a, Editura Hamangiu, 2022
3. C. Ungureanu, Drept Civil. Partea generală. Persoanele, Editura Hamangiu, 2013
4. M. Dima, Comentariile Codului civil Persoana juridică(art.187-251), Editura Hamangiu, 2013
5. C. Clipa, F. Popa, Considerații cu privire la capacitatea subiectelor de drept administrativ, din perspectiva dreptului substanțial și a dreptului procesual, RRDP
6. V. Terzea, Codul Civil adnotat cu doctrină și jurisprudență. Volumul I – art. 1-952, Editura Universul Juridic, 2021
7. M. Dima, Comentariile Codului civil Persoana juridică (art. 187-251), Editura Hamangiu, 2013
8. C. Macsim, Legal person subject to Civil Law, Logos Universality Mentality Education Novelty: Law, 9(1),, p. 16
9. F. Terré ; D. Fenouillet, Droit civil. Les personnes, Dalloz, 8e édition, 2012
10. C. Renault-Brahinsky, L'essentiel du droit des personnes, Gualino, 18e édition, 2024-2025
11. P. Malaurie, L. Ayénes, Droit des personnes la protection des mineurs et des majeurs, 13e édition ; LGDJ, 2024, pp.271-272
12. E. Gabrielli, Commentario del Codice civile, Utet Giuridica, 2014
13. F. Lofredo, Le persone giuridiche, e le organizzazioni senza personalità giuridica, Quinta edizione, Giuffré
14. Picton, J. (2014). (Book Review) Public Benefit in Charity Law by Jonathan Garton. The Conveyancer and Property Lawyer, 4
15. Popa, Substanța morală a dreptului, Universul Juridic, București, 2009
16. V. Capcela, Tratat de etică morală și comportament civilizat, Editura Pro Universitaria, 2024, București
17. Statut Asociația„Sfinții Serghie și Vah” a studenților facultății de teologie ortodoxă din craiova
18. T. Culcea, Activitatea asociației creștin-ortodoxe „Patriarhul Miron” de la înființare și rolul ei misionar, București, 1935
19. V. Ispir, Zece ani de activitate, 1926-1936, Tipografia Ziarului Universul București 1930
20. M. Moceanu, Constituie infracțiune exercitarea activităților de avocat de către personae care nu fac parte din formele de organizare profesionale prevăzute de legea avocaturii?, Legestart nr. 11/2015
21. C.S.J., Secția Civilă, decizia nr. 1485 din 3 mai 2000, în P.R., serie nr. 1/2001
22. Decretul din 3 martie 2021 privind dizolvarea unei asociații, JOFR nr. 0054 din 4 martie 2021, text nr. 19
23. Cour de cassation, Premiere chambre civile, arret du 13 decembrie 1989, nr. 88-15.655, publie au Bulletin Civil/1989
24. Corte di Cassazione, Sez. II Civile, sentenza n.1806 del 27 febbraio 1997, Massimario Giurisprudenza Italiana 1997
25. Corte di Cassazione, Sez. I Civile – Sentenza n. 16600/2007, in tema di costituzione di ente per manifestazioni teatrali da parte di un Comune, pubblicata in Massimario Giurisprudenza Italiana 2007

26. Cass. Civ., Sez. I, sentenza n.841/1982
27. Cass. Civ., Sez.I, sent. N. 6572/1995, Associazione culturale e morale
28. Consiglio di Statuto, sez. VI, n. 1737/2013
29. Corte di Cassazione, Sez I Civile, sentenza n. 24604/2011 relativa a „Associazione di promozione sociale”, pubblicata in Massimario Giurisprudenza Italiana 2011
30. McGovern v. Attorney-General, [1982] Ch 321 (Ch D), per Slade J.
31. Re Strakosch [1949] Ch 529 (C.A), per Lord Greene M.R.: ”the problem of appeasing racial feeling within the community is a political problem”
32. Baldry v. Feintuck [1972] 1 WLR 552; [1972] 2 All ER 81 (Ch D), per Brightman. J.
33. <https://www.legalplace.fr/guides/association-loi-1901/>
34. https://www.ville-bressuire.fr/images/Animations-Loisirs/Vie%20associative/Texte_de_loi_1901-association.pdf
35. <https://www.lavoro.gov.it/documenti-e-norme/normative/Documents/2017/Decreto-legislativo-03072017-n-117-Codice-del-Terzo-settore.pdf>
36. <https://legal.thomsonreuters.com/en/insights/articles/what-is-common-law>
37. <https://droit.cairn.info/fiches-de-droit-des-personnes-3e-edition--9782340040175-page-34?lang=fr>
38. <https://www.lagiuristaonline.it/wp-content/uploads/2021/03/Le-persone-giuridiche-e-gli-enti-di-fatto-lezione-7.pdf>
39. <https://edizioni.simone.it/2022/06/22/la-persona-giuridica-in-diritto-privato/>
40. <https://www.brocardi.it/codice-civile/libro-primo/titolo-ii/capo-ii/art16.html>
41. <https://www.icnl.org/resources/research/ijnl/defining-charity-and-charitable-purposes-in-the-united-kingdom>
42. <https://www.charitylawgroup.ca/charity-law-questions/what-is-a-charitable-purpose>
43. https://www.cgi.org.uk/media/4yvftsl3/charity-law-and-gov_sample-extract.pdf
44. <https://osut.ro/documente/Statut-OSUT-octombrie-2020.pdf>
45. file:///C:/Users/User/Downloads/statuts-2021_aaub_.docx-2.pdf
46. https://bde.ens-lyon.fr/wp-content/uploads/2014/11/statuts_bde_17sept12.pdf
47. <https://bdeparis.esiea.fr/statuts/>
48. https://svoltastudenti.it/wp-content/uploads/Statuto_Svoltastudenti.pdf
49. <https://efe.cdl.unimi.it/sites/lk07/files/2019-11/StatutoAssociazione.pdf>
50. <https://www.unifortunato.eu/neicontent/uploads/2016/05/Statuto-I-am-Fortunato.pdf>
51. <https://www.oca.ac.uk/wp-content/uploads/2020/11/Student-Association-Constitution.pdf>
52. <https://www.glasgowkelvin.ac.uk/media/etygtthd/students-association-constitution-review-date-june-2025.pdf>
53. [file:///C:/Users/User/Downloads/ws_-_Constitution_\(Memorandum_and_Articles_of_Association\)_of_the_Students_Union.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ws_-_Constitution_(Memorandum_and_Articles_of_Association)_of_the_Students_Union.pdf)
54. <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043210363>
55. <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043210363>
56. <https://www.brocardi.it/massimario/720.html>
57. <https://www.brocardi.it/massimario/713.html>